

Gebe Okulu Eğitimlerinin Doğum Korkusu Üzerine Etkisi

The Effect of Pregnancy School Training on Fear of Birth

Bahadır Yazıcıoğlu¹, Erdinç Yavuz²

Atıf/Cite as: Yazıcıoğlu B, Yavuz E. Gebe okulu eğitimlerinin doğum korkusu üzerine etkisi. Türk Aile Hek Derg. 2022;26(1):12-16.

ÖZ

Amaç: Gebelik, neşeli ve eğlenceli bir süreç olduğu gibi şiddetli korkulu bir süreç olarak geçebilir. Gebelerin önemsenmesi gereken yüksek oranlarda doğum korkusu yaşadıkları, bu korkuya bağlı doğum tercihi değişikliği ve doğumsal komplikasyon görülme olasılığında artış olduğu bilinmektedir. Prenatal gebe eğitimleri bu süreçteki korkunun azalmasına daha sağlıklı bir doğum süreci yaşanmasına olanak sağlayabilir. Bu çalışmada, gebelik okulu eğitimlerinin doğum korkusu üzerine etkisini araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Doğum Kliniği'ne bağlı gebe okulunda yürütülmüştür. Wijma-A doğum öncesi doğum beklentisi ölçeği (W-DEQ) gebe okuluna başvuru yapan ve çalışmaya katılmayı kabul eden gebelere eğitimciler tarafından yüz yüze görüşme metoduyla uygulanmıştır. Gebelere hastane bünyesinde çalışan gebelik okulunda halihazırda uygulanmakta olan 4 haftalık yapılandırılmış eğitim programı ile gebelik, doğum, anne sütü ve lohusalık gibi konularda eğitim verilmiştir.

Bulgular: Çalışma 124 kişi ile yürütülmüştür. Ortalama yaş $27,13 \pm 5,07$ 'dir. Eğitim öncesi doğum beklentisi W-DEQ skoru 76,88 eğitim sonrası W-DEQ skoru 48,78 olarak saptanmıştır. Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,001$). Daha önce geçirilmiş sezaryenle doğum yapmış olma öyküsü eğitim müdahalesi sonucunda W-DEQ skoru değişimi üzerinde anlamlı fark oluşturmaktadır ($p = 0,048$). Yaş, ilk gebelik yaşı, daha önce düşük yapma öyküsü, planlı gebelik, daha önce gebelik ile ilgili eğitim almış olma ve eğitim durumu ise W-DEQ skoru değişimi üzerinde anlamlı farka neden olmamıştır.

Sonuç: Çalışmamızda, doğum öncesi gebelerin büyük kısmı şiddetli derecede doğum korkusu yaşadığı gösterilmiştir. Eğitim müdahalesi algılanan doğum korkusunu azaltmaktadır.

Anahtar kelimeler: Gebelik, prenatal eğitim, doğum

ABSTRACT

Objective: Pregnancy can be a joyful and enjoyable process as well as a severe fearful experience. It is known that pregnant women experience high rates of fear of delivery, which should be taken into consideration, and there is an increase in the possibility of birth preferences and congenital complications due to this fear. Prenatal pregnancy training can reduce fear and enable a healthier birth process.

Methods: The study was carried out in Samsun Training and Research Hospital Gynecology and Obstetrics Clinic. The Wijma-A prenatal birth expectancy scale (W-DEQ) was applied to pregnant women in our pregnancy school who accepted to participate in the study using face-to-face interview method.

Results: The study was conducted with 124 pregnant women. Average age was $27,13 \pm 5,07$. The pre-education birth expectancy W-DEQ score was 76,88 and the post-education W-DEQ score was 48,78. The difference was found to be statistically significant ($p < 0,001$). Only the history of previous cesarean delivery showed a significant difference in Wijma score as a result of the educational intervention ($p = 0,048$). Age, first gestational age, abortus history, planned pregnancy, previous education about pregnancy and education level did not cause a significant difference on the change in W-DEQ score.

Conclusion: Our results have shown that most of the prenatal pregnant women experienced severe fear of birth. Education intervention reduced perceived fear of childbirth.

Keywords: Pregnancy, prenatal education, parturition

Received/Geliş: 23.03.2021

Accepted/Kabul: 07.02.2022

Publication date: 31.03.2022

Corresponding Author:

E. Yavuz

ORCID: 0000-0002-3275-8399

Samsun Üniversitesi, Tıp Fakültesi,

Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı,

Samsun, Türkiye

✉ erdincyavuz@gmail.com

B. Yazıcıoğlu

ORCID: 0000-0003-4397-2769

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Samsun

Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile

Hekimliği Kliniği, Samsun, Türkiye

GİRİŞ

Gebelik ve doğum, kadınların yaşamlarında genellikle neşeli, eğlenceli bir süreç olarak tanımlanmışken, bazı kadınlar bu süreci şiddetli bir korku ile geçirebilirler.^[1] Gebelerin yaklaşık %10'unun şiddetli klinik doğum korkusu yaşadığı bilinmektedir. Doğum korkusu etiyojisinin çok faktörlü olduğu düşünülmektedir. Şiddetli doğum korkusu yaşayanların doğum ile ilgili komplikasyonları yaşama olasılıkları daha fazladır.^[2] İlk defa gebe kalanların daha sık ve daha şiddetli korku yaşadığı bilinmektedir. Korku yaşayan gebelerin doğum tercihlerinin de etkilendiği görülmüştür.^[3] Korku nedenleri olarak sakat bir bebeğe sahip olmak, yabancı bir ortamda yalnız kalmak, kendisinin veya bebeğinin sağlığı ile ilgili yanlış karar verme veya bebeğine zarar verme endişesi, deneyimlenen veya öğrenilmiş olan şiddetli ağrı düşüncesi, sağlık tesisine ve ekibine güvensizlik, doğum sürecinde kontrol kaybı ve ölüm korkusu sayılabilir.^[4] Bu nedenlerden dolayı korkmak doğaldır, ancak korkunun şiddetli olması hamilelik sürecine ve bebeğe zarar verebilir. Korku yaşayan gebelerin normal doğumdan kaçındıkları ve sezaryene yönelmek istedikleri bilinmektedir.^[5]

Gebelerin doğum öncesi doğum süreci ile baş edebilmek, doğum sonrasında ise bebek bakımı, lohusalık süreci ve ebeveynlik ile ilgili becerilerini geliştirmek için eğitime ihtiyaçları vardır.^[6] Gebe okulları, gebe bilgilendirme sınıfları gibi gebelerin eğitime yönelik doğuma hazırlık kursları; gebeleri güçlendirmeye, onların doğuma hazırlanmasına ve doğum süreciyle baş etme yetisini kuvvetlendirmeye, ağrı yönetimine ve doğum deneyiminin olumlu hatırlanmasına yardımcıdır.^[7] Gebe eğitimlerinin, gebelerinin doğum ile ilgili beklentilerini rasyonel hâle getirici etkisi de vardır.^[8] Literatürde doğum öncesi eğitimlerin doğum korkusunu azalttığı gösterilmiştir.^[9] Doğum öncesi eğitim müdahalelerinin sezaryen oranlarında düşüşe neden olduğu rapor edilmiştir.^[10]

Bu çalışmanın amacı, gebelerin yaşadığı doğum korkusunu tanımlamak ve prenatal gebe eğitimlerinin doğum korkusu üzerine etkisini ortaya çıkarmaktır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Bu çalışma primer korunma önlemlerine yönelik bir saha eğitim müdahale çalışmasıdır. Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları ek hizmet binasında yürütülmüştür. Hastane

bünyesinde hizmet veren gebe okulunda gebelere gebelik, doğum ve bebek bakımı ile ilgili eğitim verilmektedir. Hastaneye başvuran tüm gebelere gebe okulunun tanıtımı ve başvuru yolları hakkında bilgi verilmektedir. Her grupta ortalama 20 gebe eğitim almaktadır. Gebeler haftada 4 saat olmak üzere 4 haftalık eğitime alınmaktadır. Bu eğitimlerde gebeliğin fizyolojisi, gebelikte günlük yaşam, gebelik kontrolleri, gebelikte tehlike işaretleri, gebelik ve lohusalıkta beslenme, fiziksel egzersizler, normal vajinal doğum, sezaryen doğum, müdahaleli doğum, doğum fizyolojisi, doğum ağrısı ile baş etme yöntemleri, emzirme, anne sütünün önemi, gebelik ve doğum psikolojisi, lohusalık bakımı, bebek bakımı ve aile planlaması gibi çeşitli başlıklar altında bilgi verilmektedir. Bu çalışma süresi içerisinde ayda 2 grup eğitime alınmış, 3 aylık dönemde 6 gruba eğitim verilmiş ve anket uygulanmıştır. Eğitim alan bütün gebelerin çalışmaya dâhil edilmesi planlanmıştır ve ankete katılımın isteğe bağlı olduğu gebelere bildirilmiştir. Anketler yüz yüze görüşme yöntemi ile eğitim hemşireleri tarafından doldurulmuştur. Çalışmaya katılan gebelere demografik verileri sorgulayan sorular ile birlikte, 1998 yılında Wijma ve ark. tarafından geliştirilen^[11] ve 2012 yılında Korukcu ve ark. tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması^[12] yapılan Wijma Doğum Korkusu Ölçeğinin doğum öncesi A versiyonu uygulanmıştır. Aynı anket hem eğitim öncesi ön test, hem eğitim sonrası son test olarak uygulanmıştır. Wijma Doğum Beklentisi A Ölçeği 33 sorudan oluşan, 14 sorusu (2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 15, 19, 20, 24, 25, 27, 31) ters puanlama ile toplam bir W-DEQ korku skorunun elde edildiği 5'li Likert tipi ölçektir. W-DEQ skoru; 37 puandan daha az puan alanlar: hafif derece doğum korkusu, 38-65 arası puan alanlar: orta derece doğum korkusu, 66-84 arası puan alanlar: şiddetli derece doğum korkusu, 85 puandan daha fazla puan alanlar: klinik derecede doğum korkusu olarak sınıflandırılmıştır.

Verilerin analizinde SPSS paket program kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uyup uymadığı Kolmogrov-Simirnov testi ile değerlendirilmiştir. Eğitim müdahalesinin grup üzerindeki normal dağılıma uyan bağımlı değişkenlerin değerlendirilmesi Paired-sample t testi ile yapılmıştır. Ayrıca W-DEQ skorlarındaki değişim üzerine etkisi olan faktörleri araştırmak için yineleyen ölçümlerde ANOVA testi kullanılmıştır. Çalışmanın yürütülmesi için etik onay 26/03/2019 tarihinde Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 2019/07 karar sayısı ile alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmanın yürütüldüğü 3 aylık dönem içindeki 6 grupta yer alan 124 gebenin tamamı çalışmaya katılmayı kabul etmiştir ve çalışma toplam 124 kişiyle yürütülmüştür. Gebelerin ortalama yaşı $27,13 \pm 5,07$ yıl (min. 18 ve max. 44 yıl) olarak bulunmuştur. İlk gebelik yaş ortalaması $25,64 \pm 4,72$ 'dir. Çalışmaya katılan gebelerin %79'u (n=98) ilk defa gebe kalmıştır. Eğitime katılan kişilerden 4 kişi (%4,0) daha önce düşük yapma öyküsüne sahiptir.

Gebelerin mevcut gebeliği sorgulandığında, %82,3'ü (n=102) mevcut gebeliğin istenen/planlı gebelik olduğu belirtilmiştir. Daha önce gebelik ile eğitim aldığı belirten kişi sayısı 11 (%8,9) olmuştur. Çalışmaya katılan gebelerin %52,4'ü (n=65) en az üniversite mezunudur.

Eğitim öncesi doğum beklentisi W-DEQ skoru 76,88 olarak bulunmuştur. Gebelerin %40'ının (n=50) klinik seviyede doğum korkusu yaşadığı bulunmuştur. Eğitim öncesi W-DEQ skoru dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Gebelerin eğitim öncesi ve eğitim sonrası W-DEQ skoru dağılımı.

	Eğitim öncesi		Eğitim sonrası	
	Gebe sayısı	Yüzde (%)	Gebe sayısı	Yüzde (%)
Hafif seviye doğum korkusu	8	6,5	43	34,7
Orta seviye doğum korkusu	32	25,8	51	41,1
Şiddetli seviye doğum korkusu	34	27,4	24	19,4
Klinik seviyede doğum korkusu	50	40,3	6	4,8
Toplam	124	100	124	100

Tablo 2. Eğitim müdahalesi etkisi üzerinde demografik özelliklerin etkisi.

	Eğitim Öncesi W-DEQ		Eğitim Sonrası W-DEQ		p*
	Hayır	Evet	Hayır	Evet	
Normal Doğum Öyküsü	76,924+24,910	76,684+26,221	48,543+21,338	50,105+22,526	0,782
Sezaryenle Doğum Öyküsü	76,615+25,119	93,500+0,707	49,098+21,467	29,500+3,536	0,048
Planlı / İstenen Gebelik	74,227+27,033	77,461+24,651	51,955+23,520	48,098+21,024	0,246
Daha önce eğitim almış olma	77,035+25,474	75,364+20,505	48,522+21,555	51,455+20,983	0,576
İlk gebelik	79,885+23,753	76,092+25,386	50,500+23,470	48,327+20,971	0,778
Eğitim Durumu	İlköğretim	Ortaöğretim	İlköğretim	Ortaöğretim	0,893
	97,333+32,716	77,625+19,308	72,667+7,506	49,563+16,557	
	Lise	Yüksek öğretim	Lise	Yüksek Öğretim	
	72,225+26,055	78,631+25,116	46,450+24,117	48,923+20,796	

*Tekrarlayan ölçümlerde ANOVA

Eğitim sonrası W-DEQ skoru 48,78 olarak bulunmuştur. Eğitim sonrası klinik seviyede doğum korkusu yaşayan gebe sayısı 6'ya (%4,8) düşmüştür. Eğitim sonrası W-DEQ skor dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. Daha önce geçirilmiş sezaryenle doğum yapmış olma öyküsü olan gebelerde eğitim müdahalesi sonucunda W-DEQ skorundaki azalmanın anlamlı olarak diğer gebelerden daha fazla olduğu saptanmıştır (p=0,048). Bununla birlikte yaş, ilk gebelik yaşı, daha önce düşük yapma öyküsü, planlı gebelik, daha önce gebelik ile ilgili eğitim almış olma ve eğitim durumu W-DEQ skoru değişimi üzerinde anlamlı farka neden olmamıştır (Tablo 2).

W-DEQ skorları eğitim öncesinde $76,8871 \pm 25,00$, eğitim sonrasında $48,7823 \pm 21,43$ olarak hesaplanmış, bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0,001).

TARTIŞMA

Doğum öncesi gebelerin ağırlıklı olarak W-DEQ skoru ortalamasına göre şiddetli derecede doğum korkusu algıladıkları görülmüştür. Malatya'da Barutçu ve ark. yaptığı bir çalışmada, gebelerin doğum öncesi W-DEQ skoru 73.31 bulunmuşken, Körükçü ve ark. tarafından yapılan bir diğer çalışmada, 79,9 olarak bulunmuştur. [13,14]

Eğitim müdahalesinin algılanan doğum korkusunu istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde azalttığı rapor edilmiştir. Akın ve ark. gebe kadınlarda eğitim müdahalesi sonrası W-DEQ skorunun 61'den 30'a düştüğünü, doğum korkusunun anlamlı şekilde azaldığını saptamıştır. [15]

Nieminen ve ark. çalışmamıza benzer şekilde gebelik fizyolojisi, normal doğum süreci ve ağrı ile baş etmede kullanılabilir nefes egzersizleri gibi konular içeren 8 haftalık bir eğitim sürecinden sonra W-DEQ skorlarında anlamlı düşüş rapor etmişlerdir.^[16]

Doğum sayısının çalışmamızda doğum öncesi algılanan korku düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmüş iken, Çin’ de yapılan bir çalışmada, nullipar ve pirimiparlarda doğum korkusu daha yüksek bulunmuştur.^[17]

Çalışmamızda, gebeliğin planlı olma ya da olmama durumu ile doğum korkusu algısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, Hırvatistan’da yapılan bir çalışmada, planlı olmayan gebeliklerde daha yüksek doğum korkusu olduğu rapor edilmiştir.^[18] Benzer şekilde, Coşkuner ve ark. çalışmalarında, planlı gebeliklerde daha düşük korku algısı saptamışlardır.^[19]

Kütahya’da yapılan bir çalışmada, gebelerin eğitim durumu arttıkça algılanan korku düzeyinde anlamlı derecede artış olduğu görülmüştür.^[20] Ancak, çalışmamızda böyle bir ilişki saptanmadı. Bu çalışmamıza katılan gebelerin daha yüksek olan öğrenim seviyeleri ile ilişkili olabilir.

Çalışmamızda, eğitim müdahalesinden en çok yarar görenlerin daha önce geçirilmiş sezaryenle doğum öyküsü olan gebeler olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte yaş, ilk gebelik yaşı, daha önce düşük yapma öyküsü, planlı gebelik, daha önce gebelik ile ilgili eğitim almış olma ve eğitim durumu W-DEQ skoru değişimi üzerinde anlamlı farka neden olmamıştır.

Literatürdeki çalışmalar ile çalışmamızda eğitim öncesi ve sonrası sonuçlar arasındaki farklılıklar bulunması, doğum öncesi dönemde verilen gebe eğitimleri ile ilgili geliştirilmiş standartların bulunmayışı ve verilen eğitimlerin farklılığından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Çalışmamızın iki önemli kısıtlılığı mevcuttur. İlki çalışmanın katılımcı sayısı düşüktür. İkincisi çalışmaya katılan gebelerin %52,4’ünün (n=65) üniversite mezunu olmasıdır. Bu sayı diğer çalışmalara göre daha yüksektir.

SONUÇ

Gebelik her ne kadar fizyolojik bir süreç olsa da bazı kadınlar için fiziksel ve emosyonel olarak zor olabilir. Bu duruma doğum korkusunun eklenmesi gebenin iyilik hâli için ciddi bir sorun oluşturabilir. Gebe okullarında

verilen eğitim bu sorunun çözümü için yararlı bir girişim olarak gözükmektedir.

Etik Kurul Onayı: Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan onay alındı (26.03.2019 - 2019/07).

Çıkar Çatışması: Yoktur.

Finansal Destek: Yoktur.

Ethics Committee Approval: Samsun Training and Research Hospital, Non-Invasive Clinical Research Ethics Committee approval was obtained (26.03.2019 - 2019/07).

Conflict of Interest: None.

Funding: None.

KAYNAKÇA

1. Moghaddam Hosseini V, Makai A, Varga K, Ács P, Prémusz V, Várnagy Á. Assessing fear of childbirth and its predictors among Hungarian pregnant women using Wijma Delivery Expectancy/Experience Questionnaire subscales. *Psychology, Health and Medicine*. 2019;24(7):879–89.
2. Klabbers GA, Wijma K, Paarlberg KM, Emons WHM, Vingerhoets AJJM. Haptotherapy as a new intervention for treating fear of childbirth: a randomized controlled trial. *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynecology*. 2019;40(1):38–47.
3. Firouzan L, Kharaghani R, Zenoozian S, Moloodi R, Jafari E. The effect of midwifery led counseling based on Gamble’s approach on childbirth fear and self-efficacy in nulligravida women. *BMC Pregnancy and Childbirth* 2020;522:20.
4. Kizilirmak A, Başer M. The effect of education given to primigravida women on fear of childbirth. *Applied Nursing Research*. 2016;29:19–24.
5. Aguilera-Martín Á, Gálvez-Lara M, Blanco-Ruiz M, García-Torres F. Psychological, educational, and alternative interventions for reducing fear of childbirth in pregnant women: A systematic review. *Journal of Clinical Psychology*. 2021 Mar;77(3):525–555.
6. Gökçe İsbir G, İnci F, Önal H, Yıldız PD. The effects of antenatal education on fear of childbirth, maternal self-efficacy and post-traumatic stress disorder (PTSD) symptoms following childbirth: an experimental study. *Applied Nursing Research*. 2016;32:227–32.
7. Çankaya S, Şimşek B. Effects of Antenatal Education on Fear of Birth, Depression, Anxiety, Childbirth Self-Efficacy, and Mode of Delivery in Primiparous Pregnant Women: A Prospective Randomized Controlled Study. *Clinical Nursing Research*. 2021;30(6):818–829.
8. Akca A, Corbacioglu Esmer A, Ozyurek ES, Aydin A, Korkmaz N, Gorgen H, et al. The influence of the systematic birth preparation program on childbirth satisfaction. *Archives of Gynecology and Obstetrics*. 2017;295(5):1127–33.
9. Serçekuş P, Başkale H. Effects of antenatal education on fear of childbirth, maternal self-efficacy and parental attachment. *Midwifery*. 2016;34:166–72.

10. Turkstra E, Mihala G, Scuffham PA, Creedy DK, Gamble J, Toohill J, et al. An economic evaluation alongside a randomised controlled trial on psycho-education counselling intervention offered by midwives to address women's fear of childbirth in Australia. *Sexual and Reproductive Healthcare*. 2017;11:1-6.
11. Wijma K, Wijma B, Zar M. Psychometric aspects of the W-DEQ; A new questionnaire for the measurement of fear of childbirth. *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynaecology*. 1998;19(2):84-97.
12. Korukcu O, Kukulcu K, Fırat M. The reliability and validity of the Turkish version of the Wijma Delivery Expectancy / Experience Questionnaire (W-DEQ) with pregnant women. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. 2012;19:193-202.
13. Barut S, Uçar T. Gebelerde doğum öz yeterlilik algısının doğum korkusu ile ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2018;11(2):107-15.
14. Körükcü Ö, Deliktaş A, Aydın R, Kabukcuoglu K. Investigation of the Relationship Between the Psychosocial Health Status and Fear of Childbirth in Healthy Pregnancies. *Clinical and Experimental Health Sciences*. 2017;7(4):152-8.
15. Akın B, Yeşil Y, Yücel U, Boyacı B. Doğum Öncesi Eğitim Sınıflarında Verilen Eğitimin Gebelerin Doğum Korku Düzeyi Üzerine Etkisi. *Life Sciences*. 2018;13(2):11-20.
16. Nieminen K, Andersson G, Wijma B, Ryding EL, Wijma K. Treatment of nulliparous women with severe fear of childbirth via the Internet: A feasibility study. *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynecology*. 2016;37(2):37-43.
17. Lai HTT, Kwok ST, Wang W, Seto MTY, Cheung KW. Fear of Childbirth in Chinese Pregnant Women and Their Preferred Mode of Delivery: Validation Study of the Chinese Version of Wijma Delivery Expectancy/experience Questionnaire Version A. *Research Square*. 2020; PREPRINT (Version 1) available at Research Square [https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-41851/v1].
18. Žigić Antić L, Nakić Radoš S, Jokić-Begić N. Are non-pregnant women afraid of childbirth? Prevalence and predictors of fear of childbirth in students. *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynecology*. 2018;40(3):226-31.
19. Coşkuner Potur D, Mamuk R, Şahin NH, Demirci N, Hamlacı Y. Association between fear of childbirth and maternal acceptance of pregnancy. *International Nursing Review*. 2017;64(4):576-83.
20. Soysal C, Işıksalan MM. Gebelik süresince doğum korkusunu etkileyen risk faktörlerinin belirlenmesi. *Cukurova Medical Journal*. 2020;45(4):1340-5.